

विस्तरेणवर्णनीयानर्थान् ॥ इष्टं हि विदुषां लोके समासव्यासधारणमित्युक्तेः ॥ समासेन संक्षेपेणाह ॥ जन्मेत्यादिना ॥ वीर्यं स्वयमक्षतस्य पराभिभवसामर्थ्यं ॥ सर्वानुकूलतां सर्वेषामनुवर्तनरूपां ॥ प्रियतां विश्लोषासहत्वपर्यवसायिनी वस्तुसौंदर्यबलाद्विषयलाभेऽप्यनिवर्त्या विद्यमानानामपि दोषाणामदर्शनकरी व्यसनसहस्रसंपातेऽप्यनिवर्त्या या अनुपस्कृतवस्तुमात्रालंबिनी इच्छाप्रेमपदवाच्या तद्विषयतां ॥ एवं भगवति रामे मायाशबले जातं प्रेम चित्तशुद्धिद्वारा शुद्धविषयप्रेमोत्पाद्य निदिध्यासनद्वारा मुक्तिजनकज्ञानपर्यवसायीति बोध्यम् ॥ क्षांतिं उच्यमानोऽपि परुषं नोत्तरं प्रतिपद्यते इत्युक्तरूपां सौम्यतां अक्रूरदर्शनतां ॥ १० ॥ नानेति ॥ विश्वामित्रसहायने विश्वामित्रेण सह गमने तदुपस्थितिकाले सभायां मार्गे गमनलाले च चित्रानानाकथाः अन्याश्च कथायोगवासिष्ठोक्ताः ब्रह्मप्रतिपादिकाः कथा अत्र ग्रंथे उक्ता गंगादिकथाश्चेत्यर्थः ॥ एतेनात्र

जन्मरामस्य सुमहद्वीर्यं सर्वानुकूलतां ॥ लोकस्य प्रियतां क्षांतिं सौम्यतां सत्यशीलतां ॥ १० ॥ नानाचित्राः कथाश्चान्या विश्वामित्रसहायने ॥ जानक्याश्च विवाहं च धनुषश्च विभेदं ॥ ११ ॥ रामरामविवादं च गुणान्दाशरथेस्तथा ॥ तथाभिषेकं रामस्य कैकेय्यादुष्टभावतां ॥ १२ ॥ विघातं चाभिषेकस्य रामस्य च ॥ १३ ॥ राज्ञः शोकं विलापं च परलोकस्य चाश्रयं ॥ १४ ॥ प्रकृतीनां विषादं च प्रकृतीनां विसर्जनं ॥ निषादाधिपसंवादं सूतोपायतनं तथा ॥ १५ ॥ गंगायाश्चापि सन्तारं भरद्वाजस्य दर्शनं ॥ भरद्वाजाभ्यनुज्ञानाच्चित्रकूटस्य दर्शनं ॥ १६ ॥ वास्तुकर्मनिवेशं च भरतागमनं तथा ॥ प्रसादनं च रामस्य पितुश्च सलिलक्रियां ॥ १७ ॥

तिचव्यर्थमित्यपास्तं ॥ जानक्याश्चेति चेन्नोर्मिलादिसंयुतः ॥ ११ ॥ रामेति ॥ द्वितीयः परशुरामः ॥ गुणान्विनयजयरूपां ॥ १२ ॥ विघातं चेति ॥ विवासनं वनं प्रति प्रस्थापनं परलोकस्य चाश्रयं परलोकगमनं मरणमितियावत् ॥ १३ ॥ प्रकृतीनामिति ॥ प्रकृतीनां वंचनापूर्वक विसर्जनमयोध्याप्रतिपरावर्तनं ॥ निषादाधिपोगुहः ॥ सूतः सुमंत्रः ॥ १४ ॥ गंगाया इति ॥ अभ्यनुज्ञानं संमतिः ॥ १५ ॥ वास्त्विति ॥ वास्तुकर्म चित्रकूटे गृहनिर्माणं ॥ निवेशं तत्र गृहे अवस्थानं ॥ प्रसादनं भरतकर्तृकं ॥ १६ ॥

श्लोकेनानेति अन्याइ